

Σύνδρομο Asperger

Το σύνδρομο του ‘μικρού σοφού’

Πώς γίνεται ένα παιδί

να έχει ιδιαίτερη κλίση στα μαθηματικά, στη μουσική, στις ξένες γλώσσες, στη μετεωρολογία,

να έχει ξεχωριστές ικανότητες και ενδιαφέροντα,

αλλά

να δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου;

Επιπλέον, πώς γίνεται

να έχει ένα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο λεξιλόγιο,

αλλά

να έχει προβλήματα στην επικοινωνία,

να δυσκολεύεται να συζητήσει με τους συνομηλίκους του,

να τους αποφεύγει γιατί δεν μπορεί να τους καταλάβει,

να μην μπορεί να παίξει μαζί τους γιατί δεν καταλαβαίνει τους κανόνες των παιχνιδιών;

Τα παιδιά με σύνδρομο [Asperger](#) αντιλαμβάνονται τον κόσμο διαφορετικά από εμάς τους άλλους. Συχνά πιστεύουν ότι όλα κινούνται μ’ ένα παράξενο ρυθμό. Γιατί άλλα λέμε και άλλα εννοούμε; Γιατί οι κοινωνικές σχέσεις είναι τόσο περίπλοκες και τόσο συναισθηματικά φορτισμένες;

Το σύνδρομο Asperger πήρε το όνομά του από τον Αυστριακό παιδίατρο [Hans Asperger](#). Ο [Asperger](#), το 1944, παρατήρησε μια ομάδα παιδιών και εφήβων τα οποία, παρόλο που είχαν πολλά θετικά χαρακτηριστικά, όπως υψηλό επίπεδο ανεξάρτητης σκέψης και ικανότητα για, εξαιρετικά επιτεύγματα, δυσκολεύονταν ν’ ανταποκριθούν κοινωνικά, και παρουσίαζαν δυσκολίες στην κοινωνική χρήση του λόγου, καθώς και επαναληπτικές – στερεοτυπικές συμπεριφορές και εμμονές με συγκεκριμένα αντικείμενα. Το σύνδρομο αγνοήθηκε για χρόνια από τους ειδικούς και μόλις το 1981 η [Lorna Wing](#) με ένα άρθρο της παρουσίασε παιδιά με παρόμοια χαρακτηριστικά και

δημιούργησε ένα νέο πεδίο ερευνών που τα τελευταία χρόνια έχει διευρυνθεί σημαντικά και έχει βοηθήσει στην κατανόηση.

Συνήθως το παιδί με σύνδρομο Asperger έχει νοημοσύνη πάνω από το μέσο όρο και δεν παρουσιάζει καθυστέρηση ούτε στο λόγο ούτε στη γνωστική του ανάπτυξη.

Το σύνδρομο εντάσσεται στην κατηγορία των αναπτυξιακών διαταραχών. Συχνά χαρακτηρίζεται ως αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας και είναι νευροβιολογικής αιτιολογίας. Συναντάται περισσότερο στα αγόρια με πιθανή αναλογία 4 αγόρια σε κάθε κορίτσι (κατ' άλλους η αναλογία είναι 10 προς 1).

Ανάμεσα στους ενήλικες μ' αυτό το σύνδρομο, συναντάμε επιστήμονες, καθηγητές πανεπιστημίων, κατόχους Νόμπελ. Σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, ο Νεύτων, ο Albert Einstein, ο Bill Gates και ο Steven Spielberg είναι κάποιοι από αυτούς.

Το σύνδρομο Asperger συμπεριλαμβάνεται από το 1992 στη Διεθνή Ταξινόμηση των Νόσων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας **ICD-10** και από το 1994 στο **DSM-IV** της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Εταιρίας.

Χαρακτηριστικά

Αν συνοψίζαμε τα διαγνωστικά κριτήρια του συνδρόμου Asperger (σύμφωνα με τους Gilberg and Gilberg (1989), Szatmari, Bremner and Nagy (1989), το DSM-IV(1994) και Gray and Attwood) θα διαπιστώναμε ότι το παιδί παρουσιάζει τα περισσότερα από τα εξής:

- αδυναμία να δημιουργήσει σχέσεις με τους συνομηλίκους και να συμμετέχει σε ομαδικά παιχνίδια, αν και το επιθυμεί
- δυσκολία κατανόησης των συναισθημάτων των άλλων
- ιδιορρυθμία και συχνά εκκεντρικότητα στην κοινωνική του συμπεριφορά
- δυσκολία να αντιληφθεί τους κοινωνικούς κώδικες
- συχνά μη επικοινωνιακή χρήση του λόγου

-στερεοτυπίες και επαναλαμβανόμενες κινήσεις («φτερούγισμα χεριών») και εμμονή σε λεπτομέρειες του κόσμου που το περιβάλλει (εικόνες, αντικείμενα)

- προβλήματα στην ανάπτυξη της φαντασίας, την ευελιξία της σκέψης και το φανταστικό παιχνίδι
- δυσκολία στον κινητικό συντονισμό
- ιδιαίτερες δεξιότητες σε ορισμένους τομείς όπως:τα μαθηματικά, τη φυσική, τις ξένες γλώσσες, τη μουσική κλπ
- ιδιαίτερη ευαισθησία στα αισθητηριακά ερεθίσματα (ήχους, μυρωδιές, υφή των πραγμάτων)
- δυσκολία προσαρμογής σε καινούργιες καταστάσεις
- διάσπαση προσοχής και αδυναμία βλεμματικής επαφής
- συχνές εκρήξεις θυμού, άγχος και καταθλιπτικά στοιχεία, λόγω της δυσκολίας του στην επικοινωνία

Θεραπευτική παρέμβαση

Το παιδί με σύνδρομο Asperger έχει σημαντική ανάγκη υποστήριξης ώστε να προσαρμοστεί καλύτερα κοινωνικά και να καταφέρει να αναπτύξει και να αναδείξει τις ιδιαίτερες ικανότητές του.

Οι στρατηγικές ψυχοπαιδαγωγικής υποστήριξης μπορεί να βελτιώσουν σημαντικά την ποιότητα ζωής του παιδιού με σύνδρομο Asperger και εστιάζονται:

- στην ανάπτυξη των κοινωνικών του δεξιοτήτων
- στην εκμάθηση των κοινωνικών κανόνων
- στη βελτίωση της ενσυναίσθησης
- στη μείωση των στερεοτυπιών
- στην ανάπτυξη επικοινωνιακού λόγου
- στη δημιουργία φιλικών σχέσεων με συνομηλίκους
- στη μείωση του άγχους του παιδιού και των προβλημάτων συμπεριφοράς

Τι Κάνουμε;

Ως Γονείς

- √ Δείχνουμε σεβασμό στις ιδιαιτερότητες του παιδιού και ενισχύουμε τις ικανότητές του
- √ Διδάσκουμε στο παιδί τους κοινωνικούς κανόνες (πώς να συμπεριφέρεται όταν συναντά κάποιον, πώς να χαιρετά, πώς να κάνει διάλογο χωρίς να μονολογεί και να διακόπτει.....)
- √ Εξηγούμε στο παιδί ποια θα ήταν η σωστή συμπεριφορά σε περίπτωση που η συμπεριφορά του δεν είναι η αρμόζουσα
- √ Ενθαρρύνουμε τα ομαδικά παιχνίδια
- √ Δημιουργούμε κατάλληλες συνθήκες για γνωριμία και δημιουργία σχέσεων με άλλα παιδιά (εγγραφή του παιδιού σε αθλητικές, καλλιτεχνικές δραστηριότητες, να προσκαλούμε παιδιά στο σπίτι..)

Στο Σχολείο

Συνήθως το παιδί με σύνδρομο Asperger έχει καλή σχολική επίδοση με υψηλές επιδόσεις σε ορισμένα μαθήματα. Φοιτά στο κανονικό σχολείο αλλά συχνά αντιμετωπίζει δυσκολίες, τόσο σε μαθησιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο επικοινωνίας και κοινωνικών σχέσεων.

Η δυσκολότερη ώρα για ένα παιδί με σύνδρομο Asperger είναι το διάλειμμα. Προτιμά να απομονώνεται και δεν συμμετέχει στα ομαδικά παιχνίδια, γιατί δεν μπορεί να καταλάβει ούτε τους κανόνες των παιχνιδιών αλλά ούτε και τον τρόπο που αντιδρούν οι συνομήλικοί του σε διάφορες καταστάσεις.

Σε ορισμένες περιπτώσεις και ανάλογα με τις δυσκολίες του παιδιού, συνιστάται, στην τάξη ή στο διάλειμμα, η υποστήριξη από συνοδό παιδαγωγό, ο οποίος θα διευκολύνει, τουλάχιστον τα πρώτα χρόνια του δημοτικού, την ένταξη του παιδιού στις ομάδες συνομηλίκων και θα το υποστηρίξει στην επικοινωνία του με τους άλλους.

Ως Εκπαιδευτικοί

Αφού γνωρίσουμε και κατανοήσουμε τις διαφορές, αλλά και τις ιδιαίτερες ικανότητες του παιδιού με Asperger:

- √ Το ενθαρρύνουμε να ξεδιπλώνει τις ικανότητές του, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του μέσα από εργασίες και άλλες δράσεις
- √ Κατανοούμε και σεβόμαστε την ανάγκη του για διατήρηση της ρουτίνας
- √ Το βοηθάμε να κατανοεί τις ερωτήσεις και τις εντολές που αφορούν τις σχολικές εργασίες
- √ Βοηθάμε την ένταξή του σε ομάδες και την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων με τους συνομηλίκους
- √ Μιλάμε για τη διαφορετικότητα στα άλλα παιδιά

Ως Πολίτες

Ως εργοδότες, συνάδελφοι, γείτονες, ή συμπολίτες των ατόμων με το σύνδρομο Asperger, οφείλουμε απέναντί τους ό,τι και στους περισσότερους από τους άλλους συμπολίτες μας: την αποδοχή της διαφορετικότητάς τους σε σχέση μ' εμάς.

Όπως ακριβώς περιμένουμε από ένα άτομο με μία σωματική δυσλειτουργία να μας καθοδηγήσει ως προς το πώς προσδοκά να το βοηθήσουμε να εξυπηρετηθεί, έτσι και για τους συνανθρώπους μας με το σύνδρομο Asperger θα περιμένουμε να μας δείξουν ή να μας πουν εκείνοι τι χρειάζονται, τι τους ενοχλεί, τι απολαμβάνουν. Να τους παρέχουμε τον επιπλέον χρόνο που χρειάζονται για να εκφραστούν ή να λειτουργήσουν και να ανταποκρινόμαστε στις ιδιαίτερες ανάγκες τους - π.χ. τη μείωση των έντονων θορύβων, ή του έντονου φωτισμού.

Εάν δώσουμε στα άτομα με το σύνδρομο Asperger αυτό το "τράτο", το χρόνο να τους γνωρίσουμε, το χρόνο να μας εξηγήσουν τις ανάγκες τους, το όφελος θα είναι μεγάλο, όχι μόνο για τους ίδιους αλλά και για την κοινωνία, που θα μπορέσει να αφομοιώσει έντιμους, αφοσιωμένους, εργατικούς και, συχνά, πραγματικά χαρισματικούς πολίτες.

«Κατά τη γνώμη μου, οι άνθρωποι με σύνδρομο Asperger αποτελούν ένα ζωηρόχρωμο νήμα μέσα στην πλούσια ύφανση της ζωής. Ο πολιτισμός μας θα ήταν εξαιρετικά πληκτικός και στείρος αν δεν είχαμε και δεν θεωρούσαμε ανεκτίμητους τους ανθρώπους με σύνδρομο Asperger».

Tony Attwood

Νατάσσα Γιάννακα
MSc Εξελικτικής Ψυχολογίας
MSc Ψυχογλωσσολογίας